

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۲

ساعت برگزاری: ۹ صبح نمره: ۱۷ مدت پاسخگویی: ۹۰ دقیقه

شماره یا نام مصحح اول	نمره به عدد	نمره به حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره به عدد	نمره به حروف

مهر مدرسه

کد امتحان:	۲۴۰۲۱/۱۰
تاریخ آزمون:	۱۴۰۲/۱۰/۲۵
عنوان:	فقه استدلالی ۳
کتاب:	دروس تمهیدیه فی فقه الاستدلالی - جلد ۱ و ۲
محدوده:	جلد ۱: حج (ص ۲۴۱-۱۹۱)، جلد ۲: بیع، خیارات و ربا (ص ۳۹-۵)
حذفیات:	جلد ۱: محرمات احرام از کتاب حج (ص ۲۴۱-۲۲۷)

کد طلسمی:

کلمه از نوشتن نام و نام خانوادگی در برگه امتحان و پاسخنامه، خودداری نمایید.

۱- عبارت شیخ انصاری «انّ الايجاب و القبول بمنزلة كلام واحد مرتبط ببعضه بعض و مع الفاصل الطویل لا یصدق عنوان

العقد» کدام یک از شروط عقد بیع را توجیه می کند؟ ج ۲، کتاب بیع، ص ۶

۰/۵

الف. جواز انشاء عقد به زبان غیر عربی

ب. موالات بین ايجاب و قبول

ج. اعتبار مطابقت در مضمون

د. عدم اعتبار تأخر قبول

۲- دلیل «اختصاص خيار مجلس» به «بیع» چیست؟ ج ۲، کتاب بیع، ص ۱۸

۰/۵

الف. قصور مقتضی

ب. شرط ارتکازی

ج. انصراف ادله

د. سیره عقلاء

۳- «معامله سلّم» در کدام یک از موارد زیر حتی در صورت اختلاف جنس عوضان (ثمن و مئمن) باطل است؟ ج ۲، کتاب بیع، ص ۳۶

۰/۵

الف. إذا كان العوضان من الذهب أو الفضة

ب. إذا كان العوضان من الموزون

ج. إذا كان العوضان من العروض

د. إذا كان العوضان من المکیل

۴- حجّ با اختلال کدام یک از شرائطش، مصداق حجّ الاسلام واقع می شود، هر چند فاعل آن گناهکار است؟ ج ۱، کتاب الحج، ص ۱۹۱

۰/۵

الف. التمكن من استئناف الوضع المعيشی بعد العودة بدون حرج

ب. الاستطاعة المتحققة بوجودان النفقات اللازمة ذهاباً و إياباً

ج. السلامة على النفس و المال و العرض

د. عدم المزاحمة بواجب أهمّ

۵- برای اهل مکه و کسانی که به مدت دو سال مجاور آن بوده اند، چه مکانی به عنوان میقات مشخص شده است؟ ج ۱، کتاب

۰/۵

الحج، ص ۱۹۸

الف. مسجد شجره

ب. وادی عقیق

ج. جعرانه

د. جحفه

۶- صحیحہ محمد بن مسلم: «سألت أبا جعفر عليه السلام عن ركعتي طواف الفريضة، فقال: وقتهما إذا فرغت من طوافك»

مستند کدام یک از احکام زیر درباره نماز بعد از طواف است؟ ج ۱، کتاب الحج، ص ۲۰۹

الف. لزوم الإتيان بهما خلف المقام أو أحد جانبيه

ب. أصل وجوب صلاة الطواف

ج. اعتبار عدم الفاصل العرفي

د. التخيير في كيفية القراءة

۷- وجه ناقل بودن اجازه در عقد فضولی را تقریر کنید. ج ۲، کتاب البیع، ص ۱۳

جواب: سبب نقل مبیع از فروشنده به مشتری صرف عقد بیع نیست، (۵/۰نمره) بلکه این انتقال هنگامی رخ می‌دهد که عقد با رضایت فروشنده همراه شود. (۵/۰نمره) و از آنجایی که رضایت فروشنده با اجازه بیع محقق می‌شود، (۵/۰نمره) انتقال مبیع به مشتری هنگام تحقق اجازه عقد بیع توسط فروشنده محقق می‌شود. (۵/۰نمره)

۸- آیا اشتراط شرط مخالف مقتضای عقد، در متن عقد صحیح است؟ چرا؟ یک دلیل بنویسید. ج ۲، کتاب البیع، ص ۲۱، مستند ۳

جواب: خیر، (۵/۰نمره) زیرا: ۱. در این صورت وفا به عقد با مضمون شرط منافات خواهد داشت، (۵/۰نمره) لذا یا باید به عقد وفا نکرد که (۲) در نتیجه شرطی هم که در ضمن آن است باطل می‌شود (۵/۰نمره) و یا باید به شرط وفا نکرد که معنایش بطلان شرط است (۵/۰نمره) پس در هر صورت شرط باطل است.

۲. شرط مخالف مقتضای عقد، مخالف کتاب الله است. (۱ نمره) زیرا به حکم کتاب الله، مقتضای عقد باید بر آن مترتب شود، (۱ نمره) لذا شرطی که با این حکم مخالف باشد، ارزشی ندارد. (تقریر یک دلیل کافی است.)

۹- با توجه به صحیحہ «لا يصلح الشعر بالحنطة إلا واحد بواحد» به سؤالات زیر پاسخ دهید؟ ج ۲، کتاب البیع، ص ۳۳، مستند ۷

الف) آیا فقها با استناد به این صحیحہ، گندم و جو را در باب یک جنس دانسته‌اند؟ جواب: بله (۵/۰نمره) (۲)
ب) آیا این صحیحہ با مقتضای قاعده‌ای که اقتضاء می‌کند احکام دایر مدار اسامی باشند، مخالفت دارد؟ جواب: بله (۵/۰نمره)
ج) گندم و جو در ابواب دیگر - غیر از ربا - نیز به منزله یک جنس واحد هستند؟ چرا؟

جواب: خیر؛ (۵/۰نمره) زیرا واحد بودن این دو جنس مختلف، با قاعده‌ای که اقتضاء می‌کند احکام دایر مدار اسامی باشند، مخالفت دارد. (۵/۰نمره)

۱۰- آیا مصنف قاعده اشتراک را به عنوان دلیل وجوب پوشیدن دو لباس احرام برای زن می‌پذیرد؟ چرا؟ ج ۱، کتاب الحج، ص ۲۰۳

جواب: خیر (۵/۰نمره) زیرا مستند قاعده اشتراک ضرورت فقهی است. (۵/۰نمره) و چون این قاعده دلیل لبی است باید بر قدر متیقن آن اکتفا نمود. (۵/۰نمره) و قدر متیقن این قاعده مواردی است که زن و مرد در تمام خصوصیات که احتمال مدخلیت آن‌ها در حکم وجود دارد، مشترک باشند. (۵/۰نمره) اما در مورد وجوب پوشیدن لباس دو تکه لباس احرام احتمال داده می‌شود مرد بودن، دخالت داشته باشد. (۵/۰نمره)

۱۱- تبیین کنید صحیحہ «من اختصر في الحجر الطواف فليعد طوافه من الحجر الأسود إلى الحجر الأسود» بر چه حکمی از

احکام طواف دلالت دارد؟ ج ۱، کتاب الحج، ص ۲۰۷

جواب: ابتدا و انتهای طواف باید حجرالاسود باشد. (۵/۰نمره) زیرا طبق صحیحہ مذکور اگر کسی به طواف در حجر اسماعیل اکتفا کرد طوافش را از حجرالاسود تا حجرالاسود اعاده کند (۵/۰نمره) که دلالت بر عدم صحت طوافی دارد که از حجرالاسود شروع و به آن ختم نشده باشد. (۵/۰نمره)

۱۲- با توجه به صحیحہ‌ای که کیفیت حج رسول خدا صلی الله علیه و آله را حکایت می‌کند: «سپس رسول خدا به محل وقوف آمد و در آنجا توقف نمود ... و ایستادند تا این که آفتاب غروب کرد، سپس کوچ نمودند» به سؤالات زیر پاسخ دهید. ج ۱، کتاب الحج، ص ۲۱۳

الف) آیا روایت مذکور به تنهایی دلالت دارد بر این که وقوف پیامبر صلی الله علیه و آله در عرفات بر وجه وجوب بوده است؟ چرا؟

جواب: خیر؛ (۵/۰نمره) زیرا صحیحہ دلالت بر فعل معصوم دارد و نهایتاً از حکایت فعل معصوم می‌توان رجحان آن -نه وجوب آن را- استفاده کرد. و وجوب آن از قرینه عقلیه فهمیده می‌شود. (۵/۰نمره)

ب) با چه ضمیمه‌ای می‌توان از روایت مذکور وجوب وقوف در عرفات را ثابت کرد؟

جواب: با ضمیمه قرینه عقلیه که عبارت از تعلیم مناسب به مسلمانان است وجوب آن فهمیده می‌شود؛ زیرا اگر این عمل واجب نبود پیامبر صلی الله علیه و آله درصدد تعلیم آن به مسلمانان بر نمی‌آمد. (۱ نمره)

۱۳. یکی از شرایط رمی جمرات سه‌گانه، ترتیبی است که باید بین آنها رعایت شود بدین صورت که ابتدا جمره اولی و سپس وسطی و در نهایت جمره عقبه باید سنگ انداخته شود. این ترتیب چگونه از روایت: «الرجل یرمی الجمار منکوسة». قال: یعیدها

علی الوسطی و جمره العقبة» استفاده می‌شود؟ ج ۱، کتاب الحج، ص ۲۲۶

جواب: در این روایت از حکم رمی جمرات مردی سؤال شده است که به صورت معکوس جمرات را رمی کرده است؛ یعنی ابتدا جمره عقبه، سپس وسطی و در پایان جمره اولی را رمی کرده است. (نمره ۰/۷۵) حضرت نیز با توجه به این که جمره اولی آخرین رمی او بوده است حکم به اعاده رمی جمره وسطی و عقبه کرده‌اند (نمره ۰/۵) تا با این اعاده ترتیب بین رمی جمرات اولی و وسطی و عقبه رعایت شده باشد. (نمره ۰/۷۵)